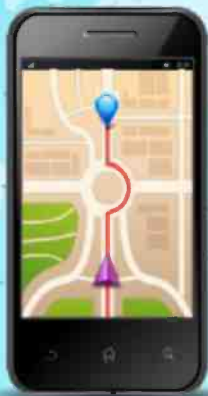

GPS יהודי

מאת: שרית יונכפז

רחוב אלנבי 110,
תל אביב

כתובת

בית כנסת הגדול
באלנבי תל אביב

היעד

הפנים שונה, ובחוף נוספו מסביב קשתות בטון בגובה הבניין במעין ארקדה, והוא הפך למבנה מודרניסטי בטעם התקופה.

המבנה שימש כבית הכנסת המרכזי של תל אביב במשך שנים רבות. יש בו מקומות לא לך מתפללים, ונערכו בו תפילות

באירועים חגיגיים. הוא היה מרכז לעצרות עם ולקבלת פני אורחים חשובים, ושרו בו טובי החוגים בעולם.

בית הכנסת נבנה בשנת 1925 ביחמת ראש העירייה הראשון מאיר דיזנגוף על גבעה נישאה, כגרסה העברית ל"קתדרלה" העירונית. עד קום המדינה היא איחזה עצרות ותפילות רבות ואף שימשה כסליק של ארגון הלח"י. יומיים אחרי הכרזת העצמאות נישאה בבית הכנסת תפילה חגיגית לשלום המדינה שחיברו הרבנים הראשיים. ושנה מאוחר יותר, בערב יום העצמאות תשי"ט (1949) התקיימה בה התפילה החגיגית שהפכה מאז למסורת.

טקס הנחת אבן הפינה לבניין בית הכנסת הגדול באלנבי בתל אביב נחוג בט' בחשוון תרפ"ב (10 נובמבר 1921) במעמד הרב א.י. קוק ומנחם אוסישקין. את הטקס פתח מאיר דיזנגוף, וזלמן דוד לבונטין. במעמד זה נמכרו למוסדות ולאישים 12 אבני יסוד כמניין שבטי ישראל למימון הוצאות הבניין. אוסישקין קנה בשם ההסתדרות הציונית אבן לזכר הרצל.

הבנייה בפועל נמשכה עד 1928 ורבים היו העיכובים בשל מחסור באמצעים כספיים. הבנייה מומנה ע"י מכירת מגדש שהיה בבעלות הוועד, ע"י מס מיוחד של חצי גרוש לכל אמה מרובעת, שהוטל על כל מגרשי הבנייה ובאמצעות תרומות תושבי תל-אביב. הקבלן היה שמואל וילסון והאדריכל יהודה מגידוביץ. על-פי הוראת האדריכל הושקעו ביסודות המבנה כמרות אדירות של בטון מזוין, אבל את הבעיות ההנדסיות שבבניית הכיפה לא ידעו לפתור, וגם הכסף אול. הבעיה ההנדסית נפתרה ע"י המהנדס ארפד-גוט, אשר תכנן לכיפה קונסטרוקציה מברזל, וע"י הפחה יעקב פסחוביץ, שהתקין סולם מתעגל פרי המצאתו, ואת הבעיה הכספית פתרה תרומתו של הברוך רוטשילד בעת ביקורו בתל-אביב.

את חלונות הוויטרוז' עיצב האמן בצלאל ואב רבן, שהרבה לעסוק בדמויות מן המקרא, ואת המנורה שבה גולפו שנים-עשר השבטים עיצב האדריכל זלמן אקסלרוד. בשנות הששים של המאה הקודמת שופץ הבניין ושונה ע"י האדריכל אריה אלחנני